

ДЕЧЈЕ ЦАРСТВО

НАША РАДОСТ

ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА - ЛУЧАНИ

www.vrticlucani.edu.rs

На челу предшколске установе од ове радне године је Миланка Ружић.

Искористили смо прилику да поразговарамо о плановима за наредни период.

С обзиром на то да сте дugo година радили као васпитач у групи, са каквим изазовима сте се суочили сада на новој функцији?

Рад са децом је нешто што ми највише прија, то је моје примарно занимање. Јако ми прија кад видим читаву генерацију деце која су сада одрасли људи, а на неки начин сам учествовала у њиховом одрастању. Рад са децом је инспиративан и у неку руку одговоран, јер учествујете у формирању личности детета. С друге стране, посао директора ми омогућава да испитам своје професионалне могућности, у овом случају менаџера и послодавца. Моја одговорност сада се не тиче само деце већ и свих запослених.

Који су приоритети предшколске установе у наредном периоду?

Најважније што у наредном периоду очекујемо јесте реализација пројекта енергетске ефикасности, која укључује реконструкцију објекта у Лучанима. Циљ реконструкције је обезбеђивање больших материјално техничких услова за боравак деце. Осим тога, стручно усавршавање запослених и праћење промена у предшколском образовању је оно што континуирано радимо.

Шта једну предшколску установу чини успешном?

Добри услови за рад, мотивисаност васпитача, учествовање у различитим пројектима, приказ примера добре праксе на стручним сусретима, искоришћавање свих ресурса локалне заједнице у циљу побољшања васпитно-образовног рада, као и партнерски однос са родитељима.

Шта планирате у будућности?

Проширење капацитета оба објекта у Лучанима и Гучи у циљу већег обухвата деце неким обликом предшколског образовања и обезбеђивање адекватних материјално-техничких услова за боравак деце.

Када наша деца порасту и дође време да крену у школу, јако су битне све животне вештине, које су у вртићу научили. Развијене комуникативне способности и правилан социо-емоционални развој може бити један од кључних фактора адаптације на нову средину.

Шта о школи мисле наши ђаци првац и како памте вртић, одговорили су нам кроз нека питања.

Анђелка Топаловић похађа Основну школу у Лучанима и радо се сећа многих тренутака из вртића.

По чему памтиш вртић?

Посебно памтим наступе у Дому културе када смо у халјиницама играли и певали. То ми је баш било лепо. Волела сам игру са другарима и дружење са много деце.

У чему је разлика између вртића и школе?

Школа нема ТВ салу. Веома су сви озбиљни и мора пуно да се учи и раде домаћи задаци.

Шта си научила у вртићу?

Научила сам пуно песмица и прича. У предшколском сам научила сва слова, то ми је било важно.

Анђела Радосављевић је ученица првог разреда Основне школе у Котражи, а о вртићу мисли и даље све најлепше.

По чему памтиш вртић?

Вртић памтим по својим добрим другарима и васпитачицама. Пуно смо се играли и учили разне ствари.

У чему је разлика између вртића и школе?

Разлика између вртића и школе није пуно велика. У вртићу се игра и спава, а у школи не. И у школи имамо пуно домаћег, у вртићу га нисмо имали, само понекад.

Шта си научила у вртићу?

У вртићу сам научила многе ствари. Научила сам бројеве, слова, да бојим и лепо да цртам. Највише ми недостаје пуно игре са другарима.

Драгана Гогић је ученица првог разреда Основне школе у Каони и радо нам је пренела свој доживљај вртића некада, а и школе сада.

По чему памтиш вртић?

У вртићу је било лепо, играли смо се, учили смо слова и бројеве, радили смо вежбице, радили смо у књигама. Играли смо се, дружили, нисмо правили проблеме.

По чему се разликује школа од вртића?

Разликује се што смо се у вртићу играли, а сад у првом разреду нешто радимо, цртамо, пишемо и сада имамо и физичко. Дружили смо се супер, било нам је лепо заједно у предшколском, а и сад се лепо дружимо.

УЧИМО ОНО ШТО ЖИВИМО

Млађа јаслена група, Лучани

Група броји деветнаесторо деце. Сваког дана се упознајемо, дружимо и учимо оним основним животним вештинама. Циљ нам је да децу осамосталимо и од самог почетка равномерно утичемо на све развојне потенцијале. У вртићу смо најмлађи па смо свима најлепши и најслађи.

Старија јаслена група, Гуча

Ми смо малци-радозналци, певачи, конструктори, истраживачи. Ми много волимо књиге и сликовнице и радо нам у госте долазе наши библиотекари. Наше континуирано дружење, завршило се заједничким пројектом „У свету бајки.“

Млађа јаслена група, Гуча

Поводом Дана стarih особа, дружили смо се са баком Здравком, које се радо одазвала нашем позиву и провела један цео дан са децом. Како смо веома мали и нисмо у могућности да излазимо ван установе, у сарадњи са старијом јасленом групом организовали смо представу за децу „Фарма животиња.“ Нас је тренутно 12, али очекујемо долазак нових другара.

Старија јаслена група, Лучани

Ми смо сложна дружина, групица малена и шарена. У вртићу нашем ми радимо свашта, играма нашим никад краја – све је наша машта. Специфичност ове групе краси диван однос са родитељима и њихово активно учешће у нашем животу и раду у вртићу. Можемо се похвалити великом бројем радионица, на којима родитељи радо присуствују.

Млађа група, Гучка

Ми смо бројна група, највише волимо музичке и покретне игре, па их врло често и организујемо. Граја и смех свуда се оре, па се васпитачице са нама једва боре. У нашу групу сви су добродошли, радујемо се кад нам дођу гости.

Млађа група, Лучани

Ми смо млађа група и радо долазимо у вртић како бисмо се играли и дружили, па и доста тога научили. У нашој соби одјекује бука и смех, а највећа журака настане када помешамо патофне или када обе ноге покушавамо да убацимо у једну ногавицу. Током радне године трудимо се да што више времена проводимо у друштву како старијих, тако и млађих другара. Током месеца у ком смо посебну пажњу посветили здравој храни, присуствовали смо позоришној представи, коју су приредили васпитачи из Пожеге.

Средња група- Гучка

Активности које су планиране васпитно-образовним програмом, реализују се кроз НТЦ систем учења. Овај систем учења је код деце изазивао велико интересовање. Нарочито је погодан за укључивање све деце у активност и помаже им да повежу постојећа знања.

Средња група, Лучани

Током радне године реализујемо различите васпитно-образовне активности, како у установи, тако и ван ње. Главни ослонац је сарадња са родитељима, која и у овој години представља подлогу за квалитетан дечји развој и напредовање. У оквиру пројекта „Бајка“, деца су посетила библиотеку Дома културе у Лучанима. Дружење са библиотекарком и васпитачима било је за њих незаборавно искуство, које су данима препричавали.

УЧИМО ОНО ШТО ЖИВИМО

Старија група, Гуча

У досадашњем периоду успешно су реализоване многе планиране активности, између којих је и сарадња са друштвеном средином и родитељима. Посебно се истиче сарадња са Центром за културу, где смо се сусрели са презентацијом „Школе ткања“ што нас је подстакло да оснујемо своју ткачку радионицу за децу и родитеље у оквиру нашег већ постојећег пројекта „Традиције“. Све наше радове Центар за културу је изложио на поставци у холу.

Старија група, Лучани

Наша група је многоbroјна. Све нам иде од руке и учимо без пуно муке. Посебну пажњу наше васпитачице дају учењу о здравом животу и очувању здравља. Обележили смо све важне датуме у овој радној години, иако смо најозбиљније схватили обележавање „Светског дана срца“. Научили смо колико је наше срце важно и како о њему да водимо рачуна. Можемо и да се заљубимо, али не баш пуно.

Предшколска група, Лучани

Ове године постала је група правих генијалаца, спремних да кроche даље у свет. Током ове школске године, посебну пажњу посветили смо учешћу на различитим ликовним конкурсима („Идеална соба“- Форма идеале и „Пиши Деда Мразу“ - Пошта Србије). Награђени смо одговарајућим захвалницама и честиткама. Кроз реализацију свакодневних активности лични печат наше групе видљив је кроз сталну бригу о животињама: куцама, маџама и птицама. Сваког дана им уређујемо смештај, остављамо храну и мазимо их.

Предшколска група, Гуча

У раду са децом трудимо се да искористимо све потенцијале које информациона технологија пружа за остваривање позитивног утицаја на дечји развој, подизање квалитета свих сегмената васпитно-образовног рада и развој медијске културе. Мишљења смо да примена компјутера, а самим тим и интернета, у раду са децом предшколског узраста, са пажљиво одабраним програмима прилагођеним узрасту доноси добит за све.

ППП 2, Гучка

Највише се радујемо дружењу и играма са другарима и васпитачима из других група: у сали, дворишту вртића, на спортским теренима. Васпитно-образовни рад реализује се кроз посете и дружења. Посебно интересовање деце привлаче математичке игре кроз практичну манипулацију.

ППП 2, Лучани

Новоуписана група, која, иако прати основни програм, највише воли када своје активности изнесе ван установе и учи и живи у природи. Током ове радне године, за децу, родитеље и васпитаче најлепше активности су биле баш оне, које су се дешавале, ван зидова установе. Тако смо кроз многе посете упознали наше место и околину, што је за децу било од великог значаја.

ППП Горачићи

Имали смо ту част да будемо домаћини нашим другарима - предшколцима из општине Лучани и њиховим васпитачима, као и педагогу установе. Заједно смо обишли ОШ „Горачићи“, Музеј Горачићке буне, цркву, прелепи парк за игру. Уживали смо у заједничким активностима, склопили нова пријатељства. Ово је почетак заједничког дружења.

ППП Драгачица

Група у Драгачици је мала, али разиграна. Наша група смештена је у простор Основне школе, па смо самим тим и упућени једни на друге и реализујемо многе заједничке активности. Редовно истражујемо своје окружење и у сталној смо потрази за новим открићима.

УЧИМО ОНО ШТО ЖИВИМО

ППП Каона

Наша мала група је веома сложна, позитивна и увек спремна за акцију. За ово време, колико се дружимо, организовали смо разне игре и активности, радионице са родитељима, као и зимовање деце на Златибору, а оно што нас чини другачијим је „Читаоница“ које се одржава сваке недеље у сарадњи са Основном школом. На „Читаоници“ деца слушају разне приче и бајке, а уче и енглески језик.

ППП Пухово

Група у Пухову „Мала сложна дружина“, увек наслеђана и знатиљена. Сарадња је остварена са родитељима, који су укључени у великој мери у рад групе. Кроз сарадњу са школом обележени су сви важни датуми и празници. Посебну пажњу деце привукао је Јесењи вашар на којем су и сами учествовали. Поред свега тога, битно је рећи да се у групи развија осећај припадности, процењују дечје могућности, уче да се деле (играчке, љубав), да се учи од друге деце, да се развија толерантност.

Припремно предшколска група, Котраже

Највише се радујемо физичким активностима, нарочито такмичарским играма. Примећује се њихов отворен међусобни однос. Код деце се види велико интересовање за игру, дружење и рад. Учествовали смо на завршном такмичењу 23. Фестивала маске коју организује КУД „Абрашевић“ из Чачка. Избор за најлепше маске, које ће представљати општину Лучани, организован је на летњој позорници Центра за културу и спорт у Гучи. Освојили смо прво место у конкуренцији предшколаца и специјалну похвалу организатора као маска-РЕЦИКЛАЖНИ ЧАРОБИЊАЦИ. Такмичење смо наставили у Чачку где смо освојили друго место у категорији „Пилићи“.

Мешовита група, Котраже

Пројекат „Школице живота-заједно за детињство“ у Котражи, наставио је са радом и у радној 2016/2017. години. Ове године програм похађа 22 детета, како из Котраже, тако и из околине. У истом простору, наставили смо са програмом „Вртић као породични центар“. Отвореност према локалној заједници је и даље наш заштитни печат. У претходној години смо имали многе активности ван установе. Посебан догађај је било учешће на манифестацији у Ивањици – „Нушићијада“. На позив предшколске установе из Ивањице по први пут наша деца су узела учешће у једном тако великом дешавању. Том приликом наша мала групација је имала прилику да прошета улицама Ивањице, у маниру доба у коме је живео славни Нушић.

Традиционално, сваке године, наши малишани учествују у приредби поводом обележавања 4. децембра, Дане ослобођења Драгачева

У нашој установи, представнице ЦИП центра, Олга Лакићевић и Тамара Томашевић су реализовала семинар „Ни црно ни бело - програм за рад са децом и младима - образовање за превазилажење предрасуда, развој толеранције и неговање интеркултуралности”, један од три семинара предвиђени пројектом „Школице живота- заједно за детињство”, Фондације „Новак Ђоковић”.

Тара 2016. година
Стручна конференција „Васпитачи- васпитачима“
Презентација примера добре праксе „До брзе адаптације како? Уз игру баш лако.“ Аутори: Јасмина Достанић и Љиљана Дмитрић, васпитачи

Наша колегиница Јасмина Достанић са децом из мешовите васпитне групе „Школица живота“ из Котраже, у сарадњи са родитељима, учествовала је на седмом по реду Фестивалу, „Нушићијада“ у Ивањици. Деца са својом васпитачицом су била део програма намењен најмлађим нушићевцима „Мала парада“.

У оквиру месеца здраве хране - октобар, колегинице из ПУ „Олга Јовичић- Рита“ из Пожеге, приказале су нашој деци, у објекту „Наша радост“ позоришну представу ММММММ а истим поводом доктори из Завода за Јавно здравље, из Чачка, у објекту „Бамби“ за децу и васпитаче су организовале предавање на тему „Здрава храна“

Током Сабора трубача, наш вртић „Бамби“ у Гучи, посетила је директорка вртића из Лобеза, Пољска, гђа Mariola Kotowicz као и градоначелник овог града. Ову прилику смо искористили да начинимо прве кораке у сарадњи наших вртића. Драги гости су уручили пригодне поклоне нашој деци и запосленима.

ВАЖНИ ДОГАЂАЈИ

На Петом сајму издаваштва предшколских установа, основних и средњих школа Моравичког округа, наша установа је презентовала други број часописа „Дечје царство“. У извештају стручног жирија о победничким издањима Петог сајма пише: „У овој категорији такмично се само лист „Дечје царство“ ПУ, Наша радост“ из Лучана, чиме је, начинивши први корак у нашем округу, заслужено освојио прву награду“ (Сајт Школске управе Чачак)

Наша установа је учествовала на смотри рецитатора „Стих по стих- пријатељство“ коју организује ПУ „Ариље“. Стиховима, наш вртић су представила деца ПП програма из Котраже: Анђела Радосављевић, Николина Миљић и Анђела Обрадовић са својом васпитачицом Иваном Даниловић.

У склопу програма „Новогодишња чаролија“ коју је организовао Центар за културу и спорт општине Лучани, наша деца са васпитачима из објекта „Бамби“, приредили су изложбу под називом „Традиција у нама“ што је представљало увод у свечано отварање изложбе „Рајка Боројевић- хероина једног времена и драгачевске ткаље“.

На XIX Сусретима медицинских сестара прешколских установа Србије, одржаном на Копаонику, наше колегинице Новка Ђорђевић и Марија Радоловић приказале су као пример добре праксе дидактичко средство „Кућица-дечје царство“ направљена од рециклажног материјала у функцији развоја фине моторике на јасленом узрасту. Презентација је оцењена највишим оценама и похвалама и као таква, колегинице су позване да исту прикажу на XI Стручној конференцији медицинских сестара предшколских установа Србије на Дивчибарама.

Хуманост на делу!
Деца нашег вртића, са својим родитељима и васпитачима, подржали су хуманитарну акцију „Чепом до осмеха.“

Пројекат „Мали пријатељи“

Током посете општини Лучани, за време Сабора трубача у августу 2016. године, директорка вртића, са својим сарадницима из Лобеза, посетила је вртић „Бамби“ у Гучи. Том приликом уговорена је сарадња ове две установе. Идеја о сарадњи преточена је у пројекат „Мали пријатељи“. Циљ пројекта је да кроз разнолике активности деца упознају културу, традицију, обичаје и историју Польске и Србије.

Реализација пројекта доноси добит за обе установе. Деца једни од других уче како да различитости уважавају, прихватају и на тај начин изграде толерантан став према другим народима, а запослени имају прилику да размене примере добре праксе, упознају функционисање предшколског система и начин рада у ове две установе.

Пројекат реализују деца и васпитачи објекта у Гучи, а носиоци свих активности су деца ППП програма и старија васпитна група.

До сада је реализовано:

- Презентација „Моја земља, моје место, мој вртић“
- Креиран додатак на вебсајту и Фејсбуку „Мали пријатељи Лобез- Гуча“
- Размењени су поклони за Нову годину (Лутка у националној ношњи, албум „Наш вртић- деца и васпитачи“)
- У оквиру сегмента „Слике које говоре“ реализована је презентација „Наш вртић- деца и васпитачи“ као „Песма и игра у мом вртићу“
- Реализован је један скајп састанак „Хајде да причамо о нама“

Координатор за реализацију пројекта
Љиљана Дмитрић, васпитач

Помозите деци да развију критичко мишљење

Бројне промене које се одвијају у данашњем друштву представљају велики изазов за све оне чији је посао да децу припреме на живот и рад у 21. веку. Овај изазов се поставља подједнако, како пред васпитаче, учитеље и наставнике, тако и пред самог родитеља.

Развој критичког мишљења код Вашег детета представља добру полазну основу за његово укључивање у друштво. Научите га да самостално размишља, не користи шаблоне и развије прерцепцију која ће му омогућити да на најбољи могући начин повезује постојећа знања са новим.

У наставку упознаћемо Вас са једним новим начином учења, после кога бајке и приче Вашој деци можда нећете читати на исти начин.

„Прича о незахвалном мишу“

Душан Радовић

Једног дана, један мишић нашао је на тавану велики округли сир. Оволики и још већи. Мишић је био гладан и морао је одмах јести. Чучнуо је на своје задње шапе-овако-и почeo је доручковати, вечерати, јер целога дана није ништа окусио.

И тако је јео, јео, јео, док се није најео и док није направио једну велику рупу у том сиру.

Миш је био сит и уморан и још му се спавало. И тако је решио да се не враћа у једну стару ципелу, која је пре била његова кућа, него да остане у тој рупи од сира.

И тако је он остао у тој рупи од сира. Да му то буде нова кућа.

У том сиру он је имао леп стан, лепу велику рупу, али је и тај стан стално мирисао на сир. Па је он само јео и јео своју рупу. Стан у коме је живео и спавао.

Сваког дана све више и више. Он је доручковао, ручао, вечерао своју кућу од сира. Рупа је постала велика, али је сир постао мали.

И тако је миш појео своју кућу. Сасвим.

И то је био овако:

Мишић је јео и јео и одједном је рупа постала велика као таван а сира ра нигде није било!

...Није било више сира, али је ту била једна мачка! Скочи мачка на дебelog миша, а дебели и глупи миш, беж' беж' па поново у ону ципелу...
И ено га и сад тамо...
Ту кућу вальда неће појести.

Прочитајте Вашем детету ову причу.

Када завршите са читањем, немојте га питати да Вам преприча, да се ослони само на оно што је чуло. Подстакните га на размишљање.

Питајте га како је сир доспео на таван? Да ли је на тавану живео још неко? А ко је то могао бити? Да ли би мишу било лакше или теже да је имао још неког другара? Зашто? Које још могућности је имао, сем да поједе сир? Да ли се можда у ципелу уселио неко други? Ако јесте, шта онда?

Постављајте детету питања, тако да се укључи у размишљање, да проналази нове начине долaska до одговора и да се ослони на своја постојећа знања.

У овој причи дете ће повезати многе ствари, које чак ни Вама неће пасти на памет. Од тога ко још може живети на тавану, до разних идејних решења како појести сир, а опет имати кућу.

Пустите дете да Вас води, врло често њихови умови резонују ствари на бољи начин него ми сами.

Хвала!

Ово су манири којима децу треба да учимо личним примером

Када видимо дете које се понаша непристројно, без поштовања према одраслим људима, тако му лако и без много размишљања залепимо етикету „неваспитано.”

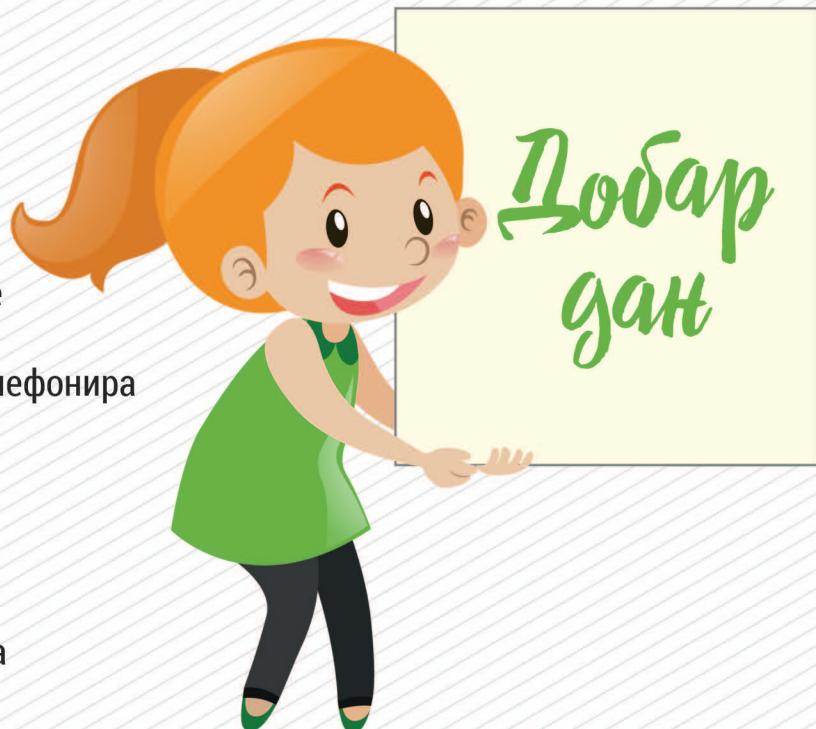
Ипак, требало би да знамо да већину ствари деци можемо да поновимо и милион пута, а да они опет не послушају него раде по старом. То је тренутак у којем би сваки родитељ требало да се погледа у огледало и сети оне чувене изреке: „Не васпитавајте своју децу, она ће свакако личити на вас. Васпитавајте себе.”

Зато и доносимо списак манира којима никада нећете научити децу, ако их и сами не поседујете.

Манири којима учимо децу својим личним примером.

Основна култура:

1. Да каже „Добар дан“ и „Довиђења“
2. Да каже „Молим Вас“ и „Хвала“
3. Да персира старијим од себе
4. Да придржи врата другим људима
5. Да се извини ако налети на неког
6. Да покрије уста када кија или кашље
7. Да не касни
8. Да се представи и поздрави када телефонира
9. Да седи лепо
10. Да не оставља неред за собом

Са одраслима:

1. Да гледа у очи оног са ким разговара
2. Да говори са поштовањем
3. Да не прекида друге док говоре
4. Да не користе ружне речи
5. Да каже „извините“, ако жели нешто да каже, па тек онда да се обрати

С другарима:

1. Да сачека свој ред
2. Да се ником не руга
3. Да даје комплименте другима
4. Да говори љубазним тоном и лепим речима
5. Да не говори ружно о другима

За столом:

1. Да опере руке пре оброка
2. Да користи салвету и током јела
3. Да не жваће отворених уста
4. Да не говори пуних уста
5. Да се нагне над свој тањир
6. Да не држи лактове на столу
7. Да постави сто како треба
8. Да каже „изволи“ и „хвала“

У ЗДРАВОМ ТЕЛУ, ЗДРАВ ДУХ

Исхрана деце у колективу – значај доручка

Исхрана током периода детињства иadolесценције темељ је доброг здравља одрасле особе. Она треба да обезбеди довољно хранљивих материја за правилан раст, развој и физичку активност, као и материјал за изградњу нових ткива. На исхрану деце утичу многи фактори: расположивост хране, утицај родитеља, исхрана родитеља, медији, утицај вршњака, физичко оружење, правила и ограничења и утицај школе.

Како је дете директно повезано са свим овим факторима, који утичу на његов правилан раст и развој, јако је битно да родитељи ураде све што је у њиховој моћи да балансирају између утицаја средине и потреба детета. Деца која гладују расту знатно спорије, међутим, као проблем новог доба јавља се потхрањеност, која у великом броју случајева, може касније имати негативне последице по дететово здравље.

Нова пирамида исхране

Предшколско дете поклања више пажње свом изгледу, верује одраслима, поштује их и и развија самосталност. Савети о ис храни треба да имају краткорочне циљеве. У циљу исправке хроничних дефициита у уносу здравих калорија, осмишљен је такозвани „Осло доручак“, који садржи 400-500 мл млека, 20 гр сира, 40 гр бисквита и 100 гр мркве или воћа. Оваква врста оброка имала је веома позитиван утицај на могућности деце.

Предности колективне исхране у вртићу су:

- корекција дефицита породичне исхране
- стварање и очување позитивних навика у ис храни
- смањивање социјалне неједнакости која утиче на начин исхране
- стицање елементарних хигијенских навика
- поправљање радне способности деце

Препорука исхране за предшколску децу старију од 2 године:

- уравнотежити енергетски унос са физичком активношћу, како би се осигурао нормалан раст
- 60 минута игре или физичке активности дневно
- обратите пажњу на количину порција
- ограничите унос сокова
- у исхрану увести интегрални хлеб и житарице
- смањити унос соли и шећера
- деци понудити више махунарки него меса
- користити млечне производе свакодневно
- бар 2 пута седмично деци понудити рибу, кувану или печену

Нутрициониста
Невена Јевремовић

ПЕТ СТВАРИ КОЈЕ ЧИНЕ ОСНОВУ ДОБРОГ ВАСПИТАЊА

Најважнији задатак сваког родитеља јесте да добро васпита своје дете. То није нимало лак задатак, па није чудо што су се тим питањем бавили највећи научници са Хардварда. Дали су пет савета како да васпитавате своје дете и да од њега створите добру, одговорну, али и осећајну особу.

1. ДЕТЕ ТРЕБА ДА КОНТРОЛИШЕ СВОЈА ОСЕЋАЊА

Љутња, туга, разочарање и све негативне емоције могу оставити трага и на одрасле, а посебно на децу. Своје дете можете да научите како да се носи са негативним емоцијама и да не троши превише енергије на њих. Извежбајте га да удахне дубоко кроз нос и издахне кроз уста и да изброји до пет. Када приметите да је узнемирено, подсетите га на ова три корака и изведите их заједно са њим.

2. НАУЧИТЕ ГА ДА ПРЕУЗМЕ ОДГОВОРНОСТ ЗА ВЛАСТИТЕ ПОСТУПКЕ

Поред тога што децу учите личним примером, разговарајте са њима колико је важно да се међусобно помажете, да има обзира према другим људима. Објасните му шта значи преузети одговорност за властите поступке. И увек се и сами понашајте у складу са својим речима. Ако детету нешто обећате, то и испуните. Не причајте како се околина мора чувати ако смеће не бацате на прописано место, што ће дете увек приметити.

3. РАЗВИЈЕТЕ МУ ОСЕЋАЈ ЕМПАТИЈЕ

Врло је важно да ваше дете не саоцећа само с члановима своје породице и блиским људима, него са сваким коме је потребна помоћ. Дајте му пример како би се оно осећало да је нов у васпитној групи, а да се нико с њим не дружи, да се на рођендану нико са њим не игра. Помоћи ће му и разговор о деци која немају дом... Све ће то развити осећај друштвене одговорности.

4. ДЕТЕ ТРЕБА ДА ЗНА ДА БУДЕ ЗАХВАЛНО

Не смете дозволити да ваше дете нема развијен осећај захвалности, да чак осећа срамоту да се неком захвали. Почните са ситницама: да загрли баку јер му је направила колач, да увек каже хвала када нешто добије... Истраживања су показала да су људи који исказују захвалност срећнији и здравији од оних који то не раде.

5. ПРОВОДИТЕ ВИШЕ ВРЕМЕНА СА ДЕТЕТОМ

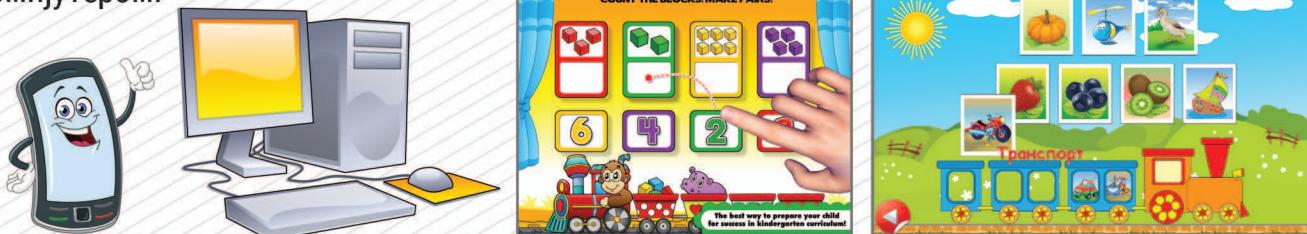
Комуникација са дететом треба да буде много више од разговора о дисциплини. Треба да градите однос пун поверења. Играјте се, проводите време заједно, путујте. И не оклевавајте да му кажете колико га волите. Тако ће и дете постати искрена особа која дели своја осећања са другима.

ПРЕДШКОЛСКА ДЕЦА И ИНТЕРНЕТ

Компјутер, а самим тим и интернет, све више постају обавезни део свакодневице, па су и деца изложена њима од најранијег узраста. Последице истог су константан пораст процента деце који највећи део свог слободног времена проводе играјући се на компјутеру.

Различита истраживања су показала да коришћење компјутера у раном узрасту има позитивне, али и негативне утицаје на децу. Позитиван утицај имају едукативне игрице, игрице које су прилагођене узрасту детета јер оне нуде велике изворе информација; учење кроз игру, јер научено се дуже памти и да такав начин учења ослобађа децу од напетости, подстичу развој психичких особина, позитивно утичу на социјализацију, доприносе развоју и учењу, олакшавају учење читања и писања, мотивишу дете на истраживачки рад што доприноси бржем интелектуалном сазревању и развоју когнитивних способности. Са друге стране, психолози упозоравају да опонашање ликова из компјутерских игрица са насиљним садржајем доводи до повећане агресивности деце. Такође, и да деца прва искуства стичу из видео-игрица те да се због тога боље сналазе у виртуелном свету, несвесна реалности која их окружује. Педијатри упозоравају на пораст деце са деформитетом кичме, оштећењем вида, смањење концентрације и других здравствених проблема насталих услед прекомерног седења испред рачунара.

Мишљења су подељења, воде се дебате, а за то време деца се играју својом омиљеном играчком-компјутером.

Пред родитељима је велика дилема: Са колико година за компјутер? У којој мери? На ова и слична питања одговори и дефинитивни ставови не постоје. Не постоји правило које се може применити на сву децу, имајући у виду њихове индивидуалне способности и интересовања. Због тога је одговор- кад буде спремно. Дететова спремност зависи од бројних чиниоца, између остalog и да ли родитељи, колико и коју сврху користе компјутер и интернет. У колико је то чест случај у породици, и млађе предшколско дете ће затражити да и оно рукује компјутером, да игра најпре једноставније, а потом и све сложеније игрице, али и да их само проналази и „сурфује“ интернетом. Јасно је да детету у тим настојањима треба помоћи, показати како се укључује компјутер, како се мишом рукује, изводи одређена игра, односно „сурфује“ интернетом. Коришћење интернета не би смело да зависи од воље и расположења родитеља, нити од жеље детета. Напротив, о томе се мора постићи договор између родитеља и деце, тако да буду задовољене потребе деце, али и да им се остави довољно времена за израду домаћег задатка, дружење с вршњацима и боравак у природи, односно бављење спортским активностима. Када деца исказују своје жеље и потребе за коришћењем интернета, разматра се план активности детета током дана, па се у оквиру слободног времена одвоји један временски период за коришћење компјутера, али тако да свако дете зна када и колико ће то трајати. Уколико план поштују обе стране, план се може мењати, модификовати, или само допунити, ако за то постоје објективни разлоги.

Са децом од првог тренутка треба разговарати и уверити га да „сурфовање“ интернетом осим забаве и знања може да му донесе велике непријатности и изложити га разноврсним опасностима и да је због тога неопходно и установити правила понашања која дете мора поштовати при коришћењу онлајн услуга, али га и упознати са мрежним бонтоном као услов лепог виртуелног понашања, а све у циљу самозаштите у витуелном свету.

У вртићима, у којима постоје неопходни услови, васпитачи користе интернет у припреми за рад са предшколском децом, али и током активности. На тај начин омогућавају деци, поред родитеља, приступ интернету и подстичу их да и она лагано улазе у витреулни свет. Васпитачи који користе интернет су у великој су предности јер ресурси са истог им олакшавају, обогаћују и осавремењују процес стицања знања у вртићу, али отвара могућност напредовања образовног нивоа и васпитача и деце.

Велики је број веб-локација које користимо у раду, било у припреми за рад са предшколском децом, било током његове реализације. Неке од њих су:

<http://www.malabiblioteka.net>
<http://www.bojanke.com/>
<http://decijisnovi.com/>
<https://www.surfnetkids.com/>
<http://igrezadecu.com/>
<http://gasi.rs/ucimoreci/>

Имајући у виду чињеницу, да је компјутер, а самим тим и интернет, практично већ присутан у дечјим животима и њиховом искуству задатак родитеља и васпитача је да дечју пажњу усмерену према рачунару, учини конструктивном и да решење није у забрани њихове употребе, већ у коришћењу огромних потенцијала информационе технологије да оствари позитиван утицај на дете.

Аутор текста
Љиљана Дмитрић, васпитач

Превенција и корекција равних стопала

Учесталост појаве стеченог равног стопала се са развојем цивилизације повећава, јер је функција хватања у потпуности ишчезла и стопало данас искључиво служи за ослањање. Други разлог је хипокинезија (смањено кретање) којим су угрожена пре свега деца која живе у градовима, јер ходају искључиво по равној, тврдој површини. Неодговарајућа обућа, која спутава и ограничава активност мишића такође неповољно утче на развој стопала. Деца која живе у сеоској средини и ходају боса по неравном терену, много ређе имају равна стопала. Правилан облик и функција стопала директно зависе од правилне грађе коштане структуре и доброг баланса снаге мишића који учествују у стајању и ходу. Ако је равнотежа нарушена, као последица се јавља спуштање сводова.

Здраво стопало је стопало са којим се дете, а касније и одрастао човек служи, а да нема болова, осећаја нелагодности или било каквих функционалних, односно, физиолошких препрека за нормалан ход.

Последице нелечења

Уколико се не лече деформитети на стопалима јављају се компликације на коленима, куковима, кичми. Деформитети стопала и скочног зглоба се осликовају прво на коленима, карактеристична су колена у облику слова О или Х ноге, постоје и сабљаста колена и то све може да буде последица деформитета на стопалима. Управо због недовољних физичких активности деца данас чешће обольевају, раније више су се бавила физичким играма и квалитетније расла, ишла боса.

У оквиру превентивне здравствене заштите у нашој установи ради се превенција и корекција равних стопала. Утврђивање да ли је стопало равно врши се на следећи начин: 1. Стопала се посматрају са задње, бочне и предње стране – на чврстој равној подлози, са паралелно постављеним и нешто размакнутим стопалима. Гледа се положај Ахилових тетива и пета. 2. Од детета се тражи да дигне пете у задржи положај на прстима. Ако се Ахилова пета исправи, корекција је могућа, јер су промене функционалне. 3. Са стране се посматра однос између потколенице и стопала. Из тог положаја се одређује степен спуштености стопала. 4. Затим се од детета тражи да подигне једну ногу и одржи став на другој, на којој се под утицајем телесне тежине одиже уздужни свод. Формирање и одржавање уздужног свода показује да су промене коректибилне, односно да су се дододиле само на мишићима.

До појаве стечених деформитета најчешће долази због повећаног оптерећења, које стопала не могу да прихвате, а то се догађа у критичним периодима развоја детета -због грешке родитеља. Прва грешка коју родитељ чини јесте када бебу, која још није за то спремна, стављају у усправан положај и уче да хода, други моменат је пубертет, кад долази до убрзаног раста костију који није праћен одговарајућом мишићном снагом.

Као вид превенције и корекције равних стопала у васпитним групама се практикују следеће вежбе: ходање на прстима, ходање на пети, босом ногом скупљамо жириће или кликере у посуду, ходање по канапу, гужвање папира прстима, игре хватање лопте ногама, ходање по поду или

У РАЗГОВОРУ СА СЕСТРОМ НА ПРЕВЕНТИВИ

тепију са храпавим површинама, ходање по ограниченој уској површини (даска, ивица, тепиха, оцртани део паркета, клупа, ивичњака и сл.), валање оклагије, тегле, штапа или лопте табанским делом стопала напред –назад.

Од давнина је познато да је телесно вежбање уз масажу природан начин лечења и превенције равних стопала. Циљ кинезитерапије (терапије покретом) јесте спречавање могућих деформитета, односно постизање способности услед урођених и стечених деформитета.

Сестра на превентивној здравственој заштити
Новка Ђорђевић

Занимљивости су свуда око нас

Да ли сте знали да је зебра бела са црним пругама, а не обрнуто, како већина мисли?

Колибри је једина животиња која може да лети уназад.

Бела лепљива смеса коју производе пужеви док се крећу, испод њих формира заштиту која је толико ефикасна да пужеви могу ходати по ивици жилета, а да се не посеку.

Змије су имуне на сопствени отров.

Гепард је једина мачка на свету која не може да увуче своје канџе.

Морске звезде немају мозак.

Скакавац може скочити 20 дужина свога тела.

Пужеви могу спавати три године.

Нилски коњ може трчати брже од човека.

Слонови су једине животиње које не могу скочити.

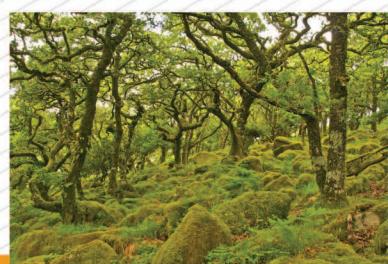
ДА ЛИ СТЕ ЗНАЛИ?

Птица са најлепшим перјем на свету је рајска птица. Због раскошног перја величанственог облика спада у најлепше птице. Углавном живи у влажним шумама Нове Гвинеје или на оближњим острвима. Постоји око 50 врста рајских птица. Њихова величина зависи од врсте, а може да буде од 15 центиметара до преко једног метра висине.

Један од најређих цветова на свету носи назив чоколадни космос. У ствари, више га и није могуће наћи у природи, нестало је током 20. века. Био је карактеристичан за одређена подручја у Мексику.

Exocoetidae је једина врста рибе која лети. Може да се издигне из воде и да буквално прелети одређену раздаљину помоћу пераја.

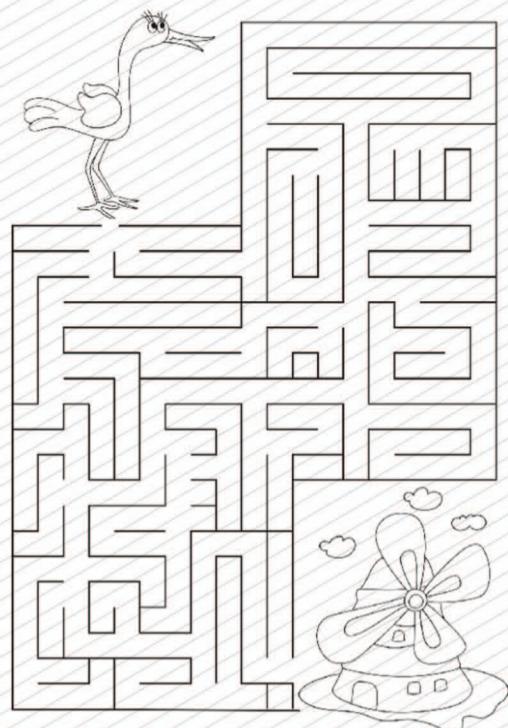
Вистменова шума у Енглеској је древна шума која је успела да остане нетакнута људском руком и да расте слободно. То дuguје свом каменимот тлу и густом дрвећу кроз које се тешко креће. Велике стene прекривене маховином отежавају пролаз кроз ову прелепу шуму. Гране дрвећа савијају се скоро до стена.

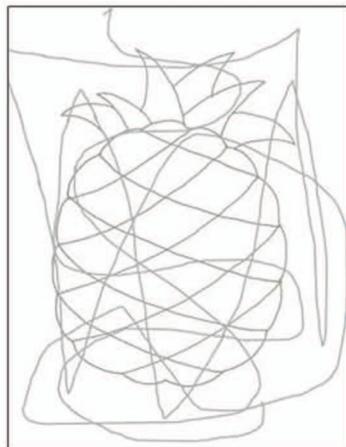
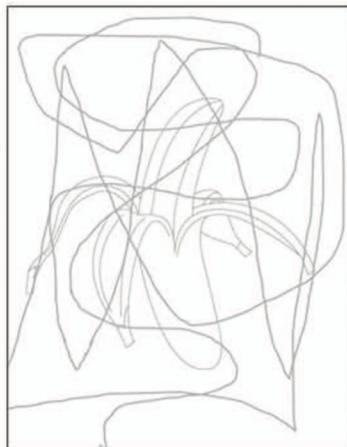
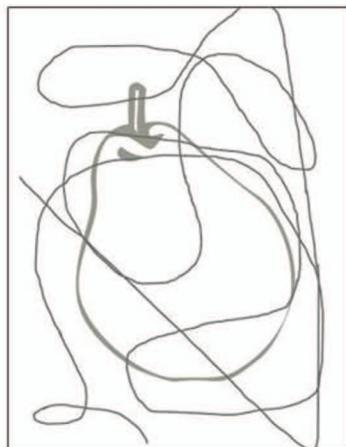
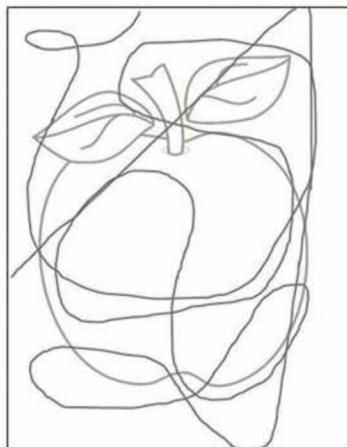
Мућни главом

1. Шта повезује игуану и број 28?
2. Чега црв има пет?
3. Шта повезује пчеле и Сунце?
4. Какве везе имају медвед и ноте?
5. Једна наша биљка, чај се од ње прави.
Одговор у питању нађи, сам се снађи.

Песма: 1. Нрваша моке напактари тоја болом 28 минута. 2. Љуба
нама не се срећа. 3. Чујте чујте грачче као комад упирати. 4.
Млађећа се хабине а саскије узимају мјанке. 5. Хаха.

У СВАКОМ ЈЕ ОКВИРУ СКРИВЕНА ЈЕДНА ВОЂКА.
ПРОНАЋИ ЈЕ И ОБОЈИ.

ТАЧКАЛИЦА

Тата од роде је Родољуб.
Бубамарин муж је Бубамарац.
Женка крокодила је крокодилара.

-Чиме се бави столар?
Столар прави оно где се пије кафа.
Мој тата је столар, прави чесме и глупира се.

-Чиме чистимо уши?
Уши чистимо шибицама.

-Шта је љубав?
Љубав је кад си заљубљен, ти си за љубав.
Љубав је кад се љубиш са неким.

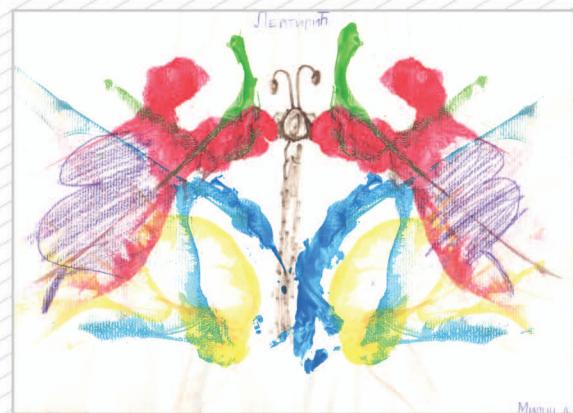
-Како изгледа ваша игра?
Па лепо, идемо овако једно за другим, а онда у партију.
-Какву партију?
Па знаш оно кад изводиш момка на date, за руку.
-Мислиш имаш партнера?
Е то, партнера имам.

-Шта се догодило у вртићу?
Ударио ме Јован.
-Зашто?
Хтео је да ми преузме друга.
Како то мислиш?
Па лепо, направио нешто занимљиво да би овај отчao код њега и мене оставио.
-И шта си ти урадила?
Па мама, морала сам да се обрачунам.

-Како разликујеш тугу и љутњу?
Кад ми узмеш играчку једном, онда сам тужан. Кад то неко уради опет, е тад сам ја љут.

На зимовању, време је за спавање.
-Васпитачице, васпитачице, прешалтај ми на Пинк, почиње серија.

У Ветеринарској станици, разгледамо епрувете. Ветеринар објашњава, како некад уз њихову помоћ, можемо добити теле.
-Мислиш, ако ставимо унутра разне боје, добијамо шарено тело?

ЉУБАВ
ТРАДИЦИЈА
КОМУНИКАЦИЈА
ПРИЛАДНОСТ
ЈЕДИНСТВО
ЗАЈЕДНИЧКИ ЦИЉЕВИ
СИГУРНОСТ
ЗАЈЕДНИЧКО ВРЕМЕ
ПРИХВАЂЕНОСТ

